

PERŽVALGA.

— Maskoliszi laikraszeziai iszgyre musy Dr. V. Kudirka kaipu labai darbszy rasztinika ir net ketina tulus jo rasztus versti i maskoliszka kalba.

— Vasario 2 d. tapé Budvieciuose (Prusy Lietuvoje) nulaikytas metinis susirinkimas „Lietuviszkos Skyrymo Draugystés“, ant kurio tapé nutarta peticija sustatyti, kad valdzia daleistu pirm 6 valandos isz ryto su kiaulémis i turgy vaziuoti. — Mat valdzia uzgynusi pirm 6 val. kiaules budinti neiszsimiegojusias. — „N. L. Ceitunga“.

— Lengvieciuose vieno ukininko bernas uzsimané mergas iszgzadinti. Pirm ateinant mergoms karviy milzti vakare, bernas pasinarino tvarte po balkiu virve ir apivozes viedra uz-iriso uz kaklo ir pradéjo spardyti lyg pasikores, mergos, tiesa, isz-igando, bet viedras besispardant parvirto ir esant trumpai virvei bernas isztikrujy pradéjo spardyti ir kol jos susivoké ir paszauké pagelba, bernas buvo jau nuspardés. — N. L. C.

— Prusy Lietuvoi parodos komitetas atsiszaukia i lietuvisus delei paskolijimo daiktuy parodai, kaipu tai audekly, staltiesiy, abrusy, adyty (iszsiuvinetu) marszkiu, juosty, pirsztiniu ir t.t.

— Katyciuose kunigs Albrechtas lietuvis graudeno, kad jie grazi sutiktu su vokecziais. — Tilzes Keleivis.

— Szventazeryje, Sivalky gub., cigonas nuvezés palaidoti savo vaika, bet kunigui reikalaujant keliy rubliy, cigonas atsake: — „kunigéli, tas vaikas budams gyvas tiek nebuvo vertas, kiek tu nori uz ne gyva“ ir imetes i kun. darza, kurj kun. turéjo dovanai palaidoti. — Lietuva.

Aukos parodai

J. V. Pasalauckas, Murphysboro, Ill.	1—
K. Baltruszaitis, Baltimore, Md.	-25
Isz Philadelphia, Pa.	
S. T. Andziulaitis	-50
Teofilé Andziulaitiené	-25
F. Szlogeris	-25
J. Szultz	-25
Isz Fraser, Iowa.	
K. Bieliauckas	-25
A. Bielauckas	-25
M. Kunigonis	-25
J. Ambrazas	-25
A. Jocis	-25
Isz Tunel, Wash.	
K. Savickas	50
V. Savickas („Saulés“ ir „Kataliko“ skait.)	-50
A. Savickas	-50
M. Savickas	-50
T. Vaiciekauckas	-50
P. V. Karalius prisiunte surinktas aukas „Naujos Draugijos“ redak. szias:	
Dr. Nikalojaus Koperniko, Baltimore, Md.	10—
J. Rozoko E. St. Louis, Ill.	-25
K. Prekszaiczio „ „	-15
St. Garbio, Brooklyn, N. Y.	-25
Buvo \$1645,35	
Labu \$1667,25	
J. J. Pauksztis.	

Aukos kankintiniams

J. V. Pasalauckas, Murphysboro, Ill.	-50
A. Gelbuda, Pittston, Pa. (antru kart)	-25
St. Andziulaitis, Philadelphia, Pa.	-25
Teofilé Andziulaitiené „ Isz Tunel, Wash.	-15
K. Savickas	-10
V. Savickas	-10
A. Savickas	-10
M. Savickas	-10
T. Vaiciekauckas	-10
Buvo \$116 05	
Labu \$117,70	
Redakcija.	

Isz Lietuvos.

Sulaukes laiszka nuo savoisz Lietuvos su aprasz-

mais musy broliy vargy po caro letena kencziamy, czionais pasidalinu su garbiais „Vienybés“ skaitytojais, o kuris teip skamba:

„Tik pabaiga jusy laiszko mane nuliudino, kur raszote, kad daugiau tokiy laiszky neraszysite, o buty gailu tokiy negauti, bet po teisybei kalbant, atvirai kalbėti apie savo reikalus mes negalime, nes musy laiszka yra veik visados perskaitomi ir sznipinėjami nuo pastatyty tam „extra“ sznipy. Del szity knisiz vienok turiu jums pripazinti tiesa ir atsisakyti nuo teip maloniy jusy laiszky, kuriuose parodote Jusy amerikiecziy veikima ant tevyniszkos dirvos, kad nepatekti i Kalvarija. Pas mus eina gandas vien apie nekentima gudy ir jy kalbos. bei nuolatinj smaugima musy broliy, metant juos i kaléjimus bei isztremiant i Siberija tik uz tai, kad skaité arba uzlaiké pas save lietuviszka knygele, arba kam nors paminéjus laiszke pavarde, ant nieko nekalto zmogaus. Kratos lietuviszky raszty, aresztavojimai ir isztremimai zmoniuy pavirto i kasdienines paprastas naujienas. Ir tarp tokiy persekiojimy bei suspaudimo saldesniais rodosi pastoja kiekvienas lietuviszkas rasztas, laiszkas ir tt. Tévynainiy atsiranda vis didesnis skaitlius, tevyniszkos meiles, liepsna uzdega vis didesnj skaitliuy szirdziy ir nieku paverczia visus cariszkus zabangus rodosi. Sztai papasakosiu apie Veiveriy mokintojy seminarija, kuri cziepija rusifikacija lietuviy vaiky szirdyse, kurie yra mokinami ant mokintojy delei pradiuuy mokykly. Isz pernykszezio treczio kurso liko jau tik taj du lietuviai dar nesuaresztuoti; aresztavoja visai nekaltus. Antanas Szlekys uzpernai buvo treczio kurso mokintiniu ir perdétiniu kvatieros. Vienas mokintinis tosios kvatieros ga-

vo nuo savo draugo laiszka, kuriame prasze paraszyti apie A. Szlekj, kuomi jis uzsiima. Praéjus netoli metams, kada A. Szlekys pabaiges kursus buvo jau mokintojumi, tajj laiszka uztko zandarai ir jiems iszrodé kaipu klatisimas apie Szlekio uzsiemima su lietuviszkomis knygomis. Suaresztuotas tapé Szlekys ir raszéjas ano laiszko. Pas raszéja buk surade kokias knygeles dar. Szlekj suaresztavojo vien del paminéjimo laiszke, dare tyriméjima neva, nuvelé viska saviszka ir kalta iszrade pasodino i Kalvarija. Vedant Szlekj i kaléjima, jis buvo tvirtas ir nejauté jokio liudnumo, bet kada istumé i maza smirdanti kambarelj, uztrenké durimis ir uzrakino, suskambines raktais nuéjo ziaurus virszininkas, tuomet apszivalges prijauté liudna savo likima, nuliudo ir pradéjo graudziai verkti. Apsiverkes ir apszimislyjes uz ka pateko i kaléjima ir kad nieko neprasikaltés, susiramino. Viena kartá kalinys ilindés i maza, grotoms uzkalta, langutj ziuri ir savo akims netiki: zandarai vedá jo pirma drauga, kuris pakéles galva augsztyn pamate uz grotu Szlekj ir suriko:

— Brolau, tai tu czia?!

— Czia czia; ogi kur kitur ir pasidési, matai jug, kad jau tik tai czia musy gyvenimas! — atsaké Szlekys. — O uz ka tu czia eini?

— Ogi tavés brolau iszsiilgau... ir zandarams sudavus i spranda szisai nutilo ir ji istumé teipgi i lygy smirdanti kambarj. Toks tai buvo pasiregejimas draugy. Szlekj ramino tasai draugas (jis buvo antrame kambaryje) tankioms dainoms, dainuodams:

„Nejveiksit sziaures sunus, musy szirdis tvirtos ir t. t.“ Kalinio uzveizda gyné anam dainuoti, bet tasai neklause. Isztremimas uz lietuviszka patiko ir Bagdoná, Karina, Ky-

zelaitį, Baltrusaitį ir Mili-
szaucką bei daugelį kitų, man
nepažįstamų, prakilnių žmonių.

Vienok matyt, kad mūsų
kankintojai yra sauzinės grau-
žiami ar visai jau pakvailę.
Iš vienos pusės su didžiausiu
įnirszimu persekioja ir kanki-
na, iš antros gi tuos pacius
garbina ir giria. Asz czia ne-
suprantu jų politikos. Nėra
abejonės, kad ir tarp paczių
maskolių yra nemažai tokių
gerų žmonių, kurie mums pri-
jauczia ir kiek galėdami užta-
ria. Bet cenzura? Mirus gar-
bios ir amžinos atminties Dr.
V. Kudirkai, pasipydė gudisz-
kuose laikraszcziuose galybės
iszgyrimų mirusio, kur yra di-
dei augsztinamas velionis dėl
didzių ir svarbių jo literatisz-
kų darbų. Sako, „kad tik re-
tas yra toks žmogus ant svie-
to“. Net keta tulus jo rasz-
tus versti į gudiszką kalbą.“

Taigi matote mieli broliai
isz szito raszto apie grazias
idėjas, darbsztumą ir pasi-
szventimą mūsų brolių tėvy-
nėje, dėl tėvynės gerovės, ku-
rie kankinami ir persekiojami
neatsizada savo mierio. Mums
czion laisvoje szalyje gyve-
nant, vos galima suprasti anų
persekiuimus ir dar atsirandą
tokių nieksų, kurie drįsta
tuos mūsų tėvynainius iszne-
kinti kaipo ir visus tautiszkus
veikimus. Delto tegul kiek-
vienas geros valios tautietis
laiko sau už pareigą pertikrin-
ti tokius neiszmanėlius ir pri-
kalbėti, kad skaitytų geresnį
laikrasztį arba knygą, isz ko
gautu tikrą supratimą reikalų
stovio ir paskui juos remtu.
Teip darydami ir mes prisidė-
sime prie kelimo lituvystės.
Ir ant galo, broliai tautiecziai,
nesigalekite pinigėlio suszel-
pimui mūsų isztremptųjų kau-
kintinių. *Nelaisvis.*

Politiszkos žinios

Amerika. Amerikonai ne-
pergalėdami pilipiniecių už-

manė parengti isz tengymių
žandarmeriją, po kurių užziura
bus jiems paskirti valsecziai.
Amerikonai tų vietų negal už-
imti, nes nepažįsta žmonių, ku-
rie jiems iszrodo visi vienodais
ir juos gali atskirti tik viet-
niai patys žmonės. Ar tokie
žandarai bus amerikonams
naudingi, tas pasirodys vėliaus;
gal teip pat bus, kaip buvo su
urėduinkais tuluose urėduose.
— Sugrįžę isz Pilipinų apicierai
pasakoja, kad buvęs sugautas
Aguinaldo, prov. Cavite, ir po
14 dienų kalėjimo paleistas
tapęs, nes amerikonai jo nepa-
žinę, negalėję atskirti nuo pa-
prastų tagalų. Dabar įsitai-
sydami žandarmeriją isz viet-
nių, tikisi jį sugauti, nes tiejie
pažintu Aguinaldą. — Ameri-
kos virszininkai paduoda žines,
kad maiztai yra teip kaip ir
pasibaigę, ir prie tų žinių pri-
deda „priedų“ po kelatą desėt-
kų suzeistų. — Amerikonai
pirkdami nuo Ispanijos Pilipi-
nų salas, užsimirszo paminėti
rasztuose 3 salas, kurių vieną
užėmė Japonija o dvi dar liko
Ispanijai. — Amerikos laik-
raszcziai jau veik nustojo ir
raszė apie Pilipinus, nės kas-
dien tas pats.

Pietinė Aprika.

Anglija
pagarsino, kad apsupusi pajie-
gas gen. Cronje ir gen. Kitch-
neris net nusiuntęs buvo būrų
generolui rasztą, suokiantį prie
pasidavimo, nenorint zudyti
savo kareivius ir t.t. Gen.
Cronje atsakė, kad apie jį, te-
gul anglai nesirupina, jis ga-
lys apsigelbėti be anglų apie
sos ir patvirtinimui to 17 ir 18
Vasario tarpkalnėse Paade-
berg ir Koodoos Rand užnu-
zė 10 apicierių bei 39 suzeidė,
tarp kurių yra ir generolai
Knox ir McDonald. Kiek ta-
pė užmuszta ir suzeista karei-
vių. Anglija gėdisi garsinti,
bet numanytojai to visą spren-
dzia menkiausiai ant 1000 ka-
reivių pagal skaitlių apicierių.
Gen. Cronje zinodamas apie

anglų mierį apsidrutino gerai
ant kalnų ir lengvai gal at-
muszti visokius anglų užpuo-
lius, kas iki sziolei jam visur
pasisekę yra. Gen. Roberts
turedams ketveriopai didesnes
pajiegas už gen. Cronje, įsiver-
zė į Oraniją ant kelio į Bloem-
fontein, kad tuomi atitrauktu
burų pajiegas nuo Ladysmith
Nataliuje ir butu lengviaus
Bulleriui iszliuosuoti gen.
White, kuris tikėdamasis grei-
to iszliuosavimė davė žmonėms
didesnes porcijas ir žymiai su-
baigė maistą, kad trumpam
laike neiszgelbėjus jo, turės
pasiduoti burams. Vienok ir
szitas anglų planas iszeis bene
ant jų vėl nenaudos. Bu-
rai rods dalį savo kariaunos
nuo Ladysmith nusiuntė prie
Bloemfontein pastiprinimui
gen. Cronje's pajiegų, bet ir
pasiliko dar tiek, kad su Bul-
lieriu gali lengvai apsidirbti.

Anglams užsimanius galuti-
nai kovoję nezius už laisvę pa-
vergti, kovojantiejie iszleido
atsiszaukimą į savo gyventojus
Oranijai, kviesdami visus vy-
rus nuo 16 metų iki 60 ir se-
nesnius prie ginklų. Nors
anglai įsiverzė į Oraniją, bet
delto dar nėra jokio burams
pavojaus ir galima tikėti, kad
anglai neužilgio taps iszpra-
szyti laukan, kadan-gi karės
ministerija Londone neturinti
nieko naujo praneszti nuo ka-
rės lauko ir isz to matyt, kad
anglams nesiseka. Jeigu ang-
lai kur sugauna ar užmusza
vieną burą, tai galybės tele-
gramų ir apraszymų apie tai
esti laikraszcziuose. Burai
yra sugavę praėjusę sanvaitę
apie 300 anglų, 3000 janzų
ir 100 vėžimų su maistu ir
amunicija. — Pietiniame szone
burai angliu teip-gi atmuszė
su didziu nuokricziu net iki
600. — Bulleris užsimanė va-
ru įeiti į Ladysmith praėjusę
pėnyezią, kur nabagas ket-
virtu kartu jau nužudęs 43
apicierius ir iki 500 kareivių
turėjo trauktisi atgal. — Nuo

pradžios karės su burais Ang-
lija yra nužudziusi 848 apicie-
rus ir į 10,000 kareivių, skai-
tant užmusztus, suzeistus ir su-
gautus. — Aprikonų susivie-
nyjimas reikalauja padarymo
paliaubų karės ir jeigu Ang-
lija neprisilenktu prie to, susi-
vienyjimas paszauksės visus
aprikonus prie ginklų ir tokiu
budu Anglija tapsenti galuti-
nai isztumta isz Pietinės Ap-
rikos.

Dalis darbu.

Indianaapolis, Ind.
Pagal nutarimą kalnakasių su-
sivaziavimo vakarinėje Penn-
sylvanijai, Ohio ir Illinojaus
valstijų kasyklose kietųjų ang-
lių turi buti pakelta alga nuo
9 iki 14 ct. ant tonos. India-
noi, miuksztųjų anglių kasyk-
lose po 80 ct. už toną. Pavo-
jingos vietose turi buti alga
didesnė ir neilgiaus dirbti kaip
8 valandas per dieną.

New York. Pagal
skaitlius praėjusio meto New
Yorke tapė užmuszta 700 dar-
bininkų o suzeista 40,000, isz
kurių 6000 negalėjo nieko
dirbti per 3 mėnesius. Nuo
1886 iki 1899 metų pasidaugi-
no 36,320 darbininkų 3553 pa-
brikuose.

Seattle, Wash. Czio-
nais sustraikavo dokų darbi-
ninkai reikalaudami didesnės
algos.

Mt. Pleasant, Pa.
Darbininkai trejų kasyklų
czionai sustraikavo reikalau-
dami po \$2,75 nuo 100 busze-
lių iszkasztų anglių.

Hilldale, N. J.
Szikų pabrikai nuo 3 metų
buvę uždaryti dabar pradėjo
dirbti.

Arnott, Pa. Kalnaka-
sių straikas tęsesis 8 mėnesius
pasibaigė ant naudos straikie-
rių ir nuo 19 Vasario pradėjo
dirbti.

Sandy Lake, Pa.
Trejų kasyklų Mercer Iron &
Coal Co. sustraikavo kalnaka-

siai reikalaujami pakėlimo algos 5 ct. ant tonos. Iki szio jie gavo tik po 40 ct.

C u m b e r l a n d , M d .
Apielinkėje esanciose kasyklose nuo Balandžio taps pakeltos kalnakasiam algos ant 10%. Dabar darbininkai gauda po 45 ct. už toną.

P h i l a d e l p h i a , P a .
Cukriaus pabirkas po vardu Spreckels, kur pirm sanvaitės sustraikavo darbininkai, vėl pradėjo dirbti ir 1000 darbininkų sugrįžo prie darbo. Teip gi cukriaus pabirkas Mc Cahan pradės dirbti ateinančią sanvaitę.

O r a n g e , N . J .
Statoriai apreiškė savo darbaviam reikalaujami pakėlimo algų nuo 1 Balandžio prie 8 valandų darbo laiko. Iki szio lei jie gavo ant dienos po \$2,15 iki \$2,50. Dabar reikalauja pagal unijos nutarimą visi lygiai po \$2,75 ant dienos.

B a t t l e C r e e k , M i c h .
Szioje apielinkėje tapo surasti turtingi anglių plotai. Susitvėrusi kompanija sudėj \$200,000 ir keta greitu laiku parengti kasyklas.

T w o R i v e r , W i s .
Ateinančią vasarą czionai bus statomas namas dėl maszinerijų elektriszko apszvietimo bei traukimo vandens į miestą. Aluminium Mfg. Co. teip gi padidinanti savo pabirkus. O gelzkelio kompanija apsiemusi nuvesti liniją iki Kewaunee.

Prie biographijos D-ro Kudirkos.

Padavė D-ras Basanaviozius.

Kaip daugumui zinoma, „Auszra“ tik 6 numerius 1886 m. iszleidusi, liovėsi į žmonesėjus. Priežastis susibankrutijimo J. Mikszo, kursai buvo tuomet laikraszcio iszleidimu apsiėmęs, dar ir sziandien nėra zinoma. Man tuomet dar ant ligos patalo gulint (typhus), daėjo pirmos zinios apie pinigiszką krizą, į kurę p. Mikszas

buvo patekęs, szaukdamasis tuo kart manęspi pagelbos. Bet kuone tame pat laike, kiek atsimenu, atvyko pas mane ir kitas isz Tilžės rasztas, kuriam trumpai buvo sakoma: „minau, jokių pinigų Mikszui ne duok — jis nori mus visus apgauti“. Kam dabar galima buvo tikėti, — labai buvo sunku atspėti, tikro dalykų stovio isz tolo nepazįstant. Pakol objektiviszkos zinios surankiotos tapo, dasizinojau nuo to paties Mikszo, kad jo spaustu vė jau parduota tapus, drauge su spausdintomis knygomis ir rankraszciziais, tarp kurių tokiu budu, ir mano-kelti nežine kur pragaisę. Teip tragiszka iabaigė savo neilgo gyvenimo dienas pirmoji mūsų „Auszra“, ant kurios turėjome visi tiek vilties sudėję!

Sunki liga virsz paminėtame mete ir attentatas ant gyvas ties mano sekancziame 1887 m. su visomis pasekmėmis, buvo priezasczia, kad tuomet pridurmai atgaivinimu to laikraszcio užsiimti nebuvo galima, kas ir tapo atidėta ant tolymesnio laiko. Kada vėl 1888 m. mudu su M. Jankum susitarę buvom „Auszra“ atgaivinti ir dėl 1 numerio medega prirengta tapo, apturėjau nuo vieno senosios „Auszros“ sandarbininko, kaip ir nuo tų kitų kompanijotų, kelis laiszkus, po kurių įtekme reikėjo vėl laikraszcio atgaivinimo projektą neiszpildžius palikti.

A. a. Vincas Kudirka, tuomet dar studentas Varszavos universitete, kreipėsi pas mane su žemiaus paduotais rasztais, kuriuose, tarp kitų dalykų, užmanyta buvo ir įsteigimas naujo laikraszcio, kursai „Auszros“ vietą užstot galėtu. Pirmasis jojo laiszkas sekancziai skamba:

„Varszava 17 Balandžio 1888m.
Guodotinas Mylėtojau Lietuvos!
Lietuviai, esą Varszavoje, uždėjo Draugystę, apimanczia visus reikalus tautiszko gyve-

nimo ir skirenczia atsakanti darba visiems liuomams Lietuviu. Įstatus savo Dr-tės siuncziam Jums, užkviesdami prie jos pristoti ir praszydami atsiųsti mums konoplacziausia kritika tų įstatų. Drauge su uždėta Dr-te mes norime iszleisti lietuviszką laikrasztį, inteligentiszką, bet populariszką, (kurį galėtu suprasti vidutiniai apszviestas Lietuvis) mierije savo D-stės.

Neseniai dažinojome, kad Jus norite atgaivinti numirusią „Auszra“. Mums rodosi, kad atgaivinta Auszra sunkų turėturėtų gyvenimą, reikalaujanti ilgos pinigiszkos paszelpos, nes zinomu yra daiktu, kad mirusi, ne žiurint ant to, kokia liga paguldė į grabą, visados yra sunkiau atgaivinti, ne kaip naujai užgimusi užauginti. Kas smertije Auszros yra kaltas (kuri mirė netekus parėmimo ir prenumeratos, isztenkanczios ant sugražinimo kasztų iszdavimo) — atsakymas rodos netoli szoks nog teisybės, jeigu pasakysime, kad ją užmarino „netikusi“ rėdytė; nes matome kitus laikraszczius, nors daug mažiau vertesnius už Auszra, bet gyvujoanczius. Atgaivintą Auszra jau isz pradžių sutiktu neisztikėjimas ir sznairavimas vienos dalies Lietuviu, kuri dėl paspyrimo ir iszsiplatinimo laikraszcio labai butu reikalinga — sakome apie kunigus, tarp kurių vienok jau randasi „tikri“ Lietuviai.

Auszra vėl butu konkurentu mūsų laikraszcio, o ir stojusi laikraszcziu mūsų D-stės, negalėtu teip padarytinai platinti supratimą jos mierio, per savo vardą, iszeksploatavotą perėtais rėdytojais, neatsakancziais norams daugumo Lietuviu. Mums rodosi, kad laikrasztis lietuviszkas, kaip sziandien, idant galėtu iszsiplatinti Lietuvoje, turi buti vidutiniszku, kuris niekur nesiektu tikėjimo dalykų ir nepeiktu per smar-

kiai jo uzziretojų. Dėlto pagal mus supratimą, taikiau ir naudingiau butu vietoje atgaivinimo mirusio uždėti naują laikrasztį. Jeigu Tamista norėtum uždėti laikrasztį savo kasztu, mierije mūsų, D-stės, nors nežinome, ar raszymas isz teip toli nebutu per sunkus ir painus, mes butume dėkingi; jeigu vėl norėtumete mums pavesti iszdavimą jo, be darymo konkurencijos, mes ir už tai butume dėkingi, nes geidžiame tiktai susitaikymo ir naudos Lietuviu; tasyk praszytume Tamistą karszcziai padėti mums savo szviesiais darbais.

Atsakymo laukiame kono greicziausio.

Draugystė.

Antraszas:

Russie

v. g. Varszavu

Studentu Universiteta

Kudyrko Vikentiju.

P.S. Raszėme pas p. Jankų, praszydami idant apsiimtu duoti mums savo „firma“ atsakanczia priesz vyriausybę. Sutiko ant mus praszyto. Nog jo dasizinojome apie naują Auszra, tikrai jau ketinančią iszeiti, nės pirmiaus apie tai turėjome labai neaiszkias zines (isz pradžių girdėjome, kad Szliupas iszduosęs Auszra, dabar vėl turime tikrą žinę, kad Tamista iszduosęs). Tai gi norėdami iszleisti savo laikrasztį, o paskiaus dasizinojė apie atgaivinimą Auszros — nežinome ką daryti. Kitaip ne iszpuola, kaip susineszti su Tamista ir pasirodavoti apie tą dalyką. Dėlto gi meldžiame Tamistą nelaikyti mus ilgai be atsakymo. Kad tik nepasivėlytume su savo laiszku sziuom.

D-stė.

(Tolias bus.)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Lawrence, Mass. Daug kartų randame laikraszcziuose garsinamus mūsų tėvynainių darbus, kaipo tai Kr. Donelai-

czio, S. Daukanto, L. Ivinskio, M. Valanczausko bei kitų, ir dabar Dr. V. Kudirkos. Tiesa, gražu yra girdėti apie anų garbės vertus darbus dėl mūsų atliktus ir jie yra užsi- pelnę, idant mes anų darbus mūšdami pastatytumėm bent savo szirdyse jiems paminklą. Kitos tautos savo užsitarnavusiems tėvynainiams stato mil- ziniškus paminklus, mes gi tuom tarpu bent stengkimės susipažinti su jų darbais pasi- rupindami sau jų paraszytus rasztus. (Asz gi užmanyczian, kad mūsų didvyrių paminklų pastatymui būtų įtaisytas fon- das ir renkamos tam aukos. Tokie paminklai galėtų būti statomi czion Amerikoje, nes Lietuvoje gal tuom tarpu truk- dytu valdžia. Amerikoi, tiesa mūsų didvyriai nebuvo, bet jų darbai czion liudija jų veiki- mą. Mes turėtumėm jiems bent dabar atsimekėti ir neti- kiu, kad kas tam priesztarau- tu. Asz-gi aukaucziau kiek- vieno užsitarnavusio tautiszka- paminklui po \$5,00. Kas dau- giaus! V. MSabonis.

Nuo redakcijos. Su pa- minklais tuomi tarpu vertėtu susilaikyti o vien dirbti, kad užbaigti pradėtą darbą, mūsų parodą. Ką kasztuos pamink- lai, tuos kasztuos vercziau ap- versti ant iszleidimo liet. rasz- tų su placziu jų gyvenimo ap- raszymu. Nes būtų pamink- lai ir žmonės nieko apie juos nežinotu.

Chicago, Ill. Liudnai isz- rodo isz szalies žiurint į Suvie- nytų Valstijų didmiesczio lie- tuvius. Tautiszkuose darbuo- se žemiaus stovi už mažus mies- telius Penssylvanijos, kur lie- tuvių skaitlius kuopose „Tė- vynės Myletojų Draugystės“, siekia iki 50 ir daugiau sana- rių. Galima matyt ir paczioje Illinojaus valstijoje mažuose miesteliuose, daug augszcziaus lietuvius stovint negu Chica-

goje, kur skaitlius lietuvių sie- kia iki keletos tukstanczių ir paklauskime kiek ra- sis tuose tukstancziuose su- prantanczių apie tėvynės meilę ir jos sziantieninį stovį? Ne daug rasim Chicagoje skaitan- czių gerus moksliszkus laik- raszczius ir knygas. Rasime tik kelis isz tukstanczio, o apie szimtus nėra ką nei minėti! Deszimtis nebus ant kiekvieno tukstanczio skaitanczių laik- raszczius ar knygas, arba nors mislijanczius, apie tautiszka- lietuviszkus darbus. Lietu- viszkų draugysczių Chicagoje yra iki 30. Bet kurios būtų suszelpę tautiszkus reikalus ir rėmę juos, tokių yra net per mažai. Dauguma draugysczių yra bažnytinės ir jos apie tau- tiszkus darbus, savo tėvynę nenori nei mislyti. Nei vie- nos bažnytinės draugystės isz Chicagos dar nebuvo matyt aukaujant ant Lietuvos kan- kintinių ir Paryžiaus parodos. Gėda Chicagos lietuviams ir pasirodyt priesz mažesnių mie- stelių lietuvius. Chicagos lie- tuviams labai tinka szis prie- žodis: Kad ir netikės, bent gi didelis.

Kiekvienas skaitantis laik- raszczius, matėte apgarsinimą „Vienybėje“ ir „Lietuvoje“, kad bus susirinkimas kuopos „T. M. Dr.“, kuri kvietė no- rinczius prisiraszyti prie nau- jai užsimezgzusios kuopelės. Ne daug atsirado, turinczių szir- dyse tėvynės meilę kurie pri- siraszė. Pagirti vyrai, kurie pristojo į minėtos draugystės kuopą. Jie yra pasiszventę darbuotis, ant labo lietuvisczių ir pasikėlimo tautiszkuose dar- buose.

„T. M. D.“ kuopos sanarys.

Nashua, N. H. Kaip bu- vo garsinta laikraszcziuose, kad atsibus 27 Sausio balius o 28 prakalbos, parengta per draug. Szv. Kazimiero, ant ko ir asz neužmirszau pributi, nė malonėjos pasiveizet naujos

draugystės o ir prakalbų pasi- klausyti, katrų dar savo gy- vastyje buvau negirdėjęs. Isz vakaro, subatoi, kada įėjom į svetainę, kurioi buvo balius. nusistebėjom, kad nauja drau- gystė teip sunanei parengė. Svetainė didelė ir buvo pa- puosza kvietkoms bei aglėms, ir muzikantai iszrodė kaip gi- riori sėdinti, visi svecziai gra- žiai ir padoriai linksminosi.

Ant rytojaus, nedėdieny, nuėjau su savo draugais ant prakalbų, kada virszininkas draugystės atidarydams susi- rinkimą pasakė „kad mes tik jurėms atskirti nuo tėvynės bet ne meile“, mano szirdis isz džiaugsmo užmirė ir paskiaus iszsziveržė džiaugsmo aszaros. Ką kalbėtojai kalbėjo visko ne galiu czion paduot; buvo kalbama apie draugysczių rei- kalus, lietuvių tautą ir jos narsumą laikuose kuning. Ge- dimino ir Vitauto, kaip kitą syk lietuvių kailį pylė masko- liams už ką ir sziantien rodo lietuviams nesugražina spau- dos, bijodami, kad apsiszvietę lietuvių vėl neiszplaktu jiems nugaros. Teipogi kalbėtojai nupekė tuos lietuvius, kurie neskaito jokių lietuviszkų ra- sztų, bet griebiasi lenkiszku o ir kalbėti da ne visi nor lietu- viszkai, nesuprasdami reikalo kėlimosi tautų isz letargo. Gaila kad neturiu gabumo ap- raszyti žodis į žodį tų prakal- bų, bet pasikakinu ir tuom, kad moku nors plunksną ai- kyti rankoje, už ką ne masko- lių carui acziu, bet savo drau- gams ir mūsų garbingiems laikraszcziams, kuriuos skaity- dams sziek tiek pramokau su- prast reikalus o teipgi ir ra- szyti; dabar zinau kad lietuvis tai ne lenkas, o kas lenkas tai ne prancuzas ir teip toliaus. Mat kur dirba tai ir nuveikia; zinojom pirma Nashua, bet kol nebuvo draugystės, nebu- vo nieks veikama apie lietu- vystę, sziantien jau ne maži darbai atlikti yra, nevieno, pa-

siklausius tokių prakalbų, at- gims meilė prie tėvynės. Už tai ne maža garbė pripuola lietuviszkai draug. Sz. Kazi- miero. Bet kada mūsų miesto lietuvių tokios garbės sulauks kaip artymais esanczio Law- rencėje?

Buvęs ant balius ir prakalbų.

Paterson, N. J. Kaip ki- tur, teip ir pas mus pradeda krutėt bei pasirodyt, kad ir czion lietuvių yra keleta de- sėtkų. Iki sziolei czion nebu- vo jokio lietuviszko ryszio, bet atvykus prakilnesniems lietu- viams ir pasidarbavus pasisekė sutvert lietuviszką draugystę vardan szv. Kazimiero, kuri apart savitarpinių paszalpos reikalų szelps ir tautiszkus rei- kalus pagalyszgalę. Taigibroliai lietuvių isz Paterson'o pasi- naudokite isz progos ir rasz- kitės į szv. Kazimiero drau- gystę kol pigus prisiraszymas, nes tiktai \$1,00 iki Rugpjū- czio mėnesiui. Pirmiaus tuli- bėdavojote, kad nėra czion lie- tuviszkos draugystės, bet da- bar jusų geismas iszszipildė. Rods tuli pradėjo burnyti, kad czion draugystė nereikalinga, nes yra Dr. szv. Jurgio Passai- c'e, prie kurios priguli keletas draugų ir isz Paterson, bet vietos broliai užteks dėl abie- jų, tik visi prie jų prigulėki- me. Passaic'o draugystė o ir sziaip lietuvių yra jau aukavę savo pinigėlių parodai mūsų li- teraturos, kas yra garbingu daiktu, delto, tikiu, mes su anais neapsileisime.

A. Varaszkeviczius.

Newark, N. J. Kaip ro- dosi tai tarp lietuvių visokių draugysczių yra gana daug, bet tokių, isz kurių turėtu me- degiszka naudą, nėra. Czion asz mislyju apie įsteigimą vi- sokių krautuvių. Daleiskime, yra tulose miesteliuose lietuvių po 1000 ir daugiau, dedant po \$1,00 tik, susidėtu \$1000 ir tt. Visiems gi imant isz tokios

krautuvės visokius daiktus atsieitu daug pigiaus ir tuomi igytumėm vardą tarp svetimtauczių, solidariskai gyvendami. O tokių krautuvų galėtų but daugelis, pagal daugumą liet. kolonijų, kiekviename mieste butu lietuviszka krautuvė. Taigi ar ne laikas jau pamesti tas senas pažvalgas ir pavydumą o imtis už darbo. Laikas pasirupinti apie savo gerovę, o ne visados vergauti kitiems. Jug matome ant kitų, kurie tik draugiskai pradėjo jeib kokį užsiėmimą, ir visi broliai vien nuo jų pirkosi sau reikalingus daiktus, sziandien stovi gana augsztai. Taigi mėginkime ir mes.

Socialistas.

Scranton, Pa. Lelėvelio Draugystė 18 Vasario buvo parengusi prakalbas atminčiai 300 metų sukaktuvių su deginimo Romoje ant laužo Giordano Bruno. Kalbėtojų buvo keturi: J. Garmus, M. Rugieniutė, Dr. Szliupas ir J. Rugienius. Kalbos tęsėsi arti 3 valandas; vyrai mokėjo po 5 ct. už įėjimą ant sales, moterims gi buvo davanas įėjimas.

Sekretorius.

Pittston, Pa. Praėjusio nedėdienio vakare buvo czionais prakalbos po baznytinėje salėje parengtos per szv. Cecelijos moterių draugystę. Pirmiausiai vietinis dudorius p. Kasulaitis su savo mokintinėms padainavo dainą, bet neuspėjus pributi ant pradžios, negaliu paminti jos vardo ir paskiaus tarpais dainavo, „Tasai žmogus besmegenis“, „Sudiev Lietuva“, „Kur banguoja Nemunėlis“, „Tegul giria szlamszczia užia“. Kalbėtojai buvo szie: Anelė Valaiciutė, T. Astramskas, „Tėvynės“ redaktorius, Pranciszka Gylienė, Vincas Gradeckas, kun. A. Kaupas, Urszulė Lipaviczienė, virszininkė Lietuvos Dukterų Draugystės iš Scrantono ir

vietinis kun. M. Szedvydis. Iš visų kalbėtojų atsizymėjo tik tai p. T. Astramskas ir žiuponė Lipaviczienė, kuri savo kalboje nurodė svarbumą moteriszku draugyszių, kurios tik pradeda dygti tarp lietuvių ir sutinka visokias periszkadas jau; nurodė, kad moterių draugystės gali apsigelbėti be vyrų (kunigų) pagelbos, kad paczios gali atszaukti terliojamus po laikraszczius protestus vardan draugystės, ragino szelpti tautiszkus reikalus bent po centą per mėnesį aukaujant ir t.t. Kun. Kaupas papasakojo apie moteris ir merginas norinczias vyriszku kelinių, kaip viena moteriszke Bostone net nesziėjusi kelines, o aną metą ir patys matėme kaip moters ir merginos buvo įitaisę turkiszkas kelines dėl vazinėjimo su dviracziais. O jau mokslas moterims tai visai nereikalingas, nes kuomi mokintesnė moteriszke, tuom didesnė psychologė ir užsitraukia tik vyrų neapkantą. Moterims tik vaikus auginti, nes jų minkszcziausios rankos, ir ligonbucziuose ligonius prižiūrėti. Kun. Szedvydis norėjo daug kalbėti apie moteris, bet kad klausytojams nenusibostu, sutrumpino savo kalbą vien ant nukankintos už mokslingumą Hypatijos Aleksandrijoi, kuri tapo auka (iš vyskūpo Ciriliaus rankos) politiszku partijų nesutikimų tik-tai, o ne tokiu budu, kaip lietuviszkuose laikraszcziuose esate skaitę ir ant prakalbų girdeję ir ant galo iszėjo tik szmikszt.

Ant galo reikia pagirti vaikus kurie deklamavojo ir dainavo, kaipo tai Laukaituką. Klimiutę ir dar vienos, kas buvo nuo jų geriaus atlikta negu tulų guodotinių.

Kluisis.

Woodmere, Mich. Nėra teip linksma žmogui iszvydus artinantės pavasari, kaip kad

yra linksma, regėti savo brolius kas dien daugiau trusianczius ant tautiszkos dirvos. Užtiesą kas diena matome daugiau atsirandanczių gerų tėvynainių, kurie jau pradeda dirbti su pasiszventimu dėl labo lietuvisztės, ir turime vilių jog jau nevidonas lietuvisztės negalės nuo mūsų atimti kalbą ir rasztus. Užtiesą neduos mūsų geri tėvynainiai numirti mūsų raszliavai raszliavai, kuri bėgyje tų kelių metų teip iszsiszakojo ir drutas szaknis įleido lietuviszkoje dirvoje. Matome sziandieną mūsų brolius kas dien daugiau suprantanczius savo padėjimą ir jau pradedanczius vis daugiau dirbti dėl tautos gero.

Bet mums vis dar truksta materijaliszkų dalykų, be kurių mes negalim statyti tvirtos drutvietės kuri galėtu užstoti nuo andrų kylanczių priesmus. Negalime rods jau sziandien aimanuoti, turime jau knygu ir laikraszczių bet ar rupinamės mes juos szelpti materijaliszcai ar atjauziamo mes savo rasztininkus ir gerus darbininkus ant tautiszkos dirvos dirbanczius ir beveik galiu sakyti, kad su visu mažai.

Mer garbiname rasztininkus tuomet, kada jie jau negyvena. Tasai budas man iszrodo visai nepagirtinas. Priszziurėkim tiktai į kitas tautas, kaip jos guodoja savo rasztininkus ir szelpia juos materijaliszcai, vardan jų tverdami visokias draugystes suteikdami visatiną pagelbą. Užtai mieli broliai man rodos tvirtai reiktu paskirti užmanyta jau tautiszka dieną dėl mūsų tautos gero ir parengti ant 27 d. Spalnio, kaipo dienos mirimo mūsų Dizio Kunigaikszcziio Vytauto, ir tos dienos uzdarbį kiekvienas lietuvis, mylintis savo tėvynę Lietuvą, paaukautu ant tautiszku reikalų. Kaip yra sakoma kad lietuvių gyvena apie 300,000 Sv. Valstijose, tai jeigu kiekvienas tos dienos

uzdarbio paszvēstumėm tik po \$1,00 tai ant metų turėtumėm tris szimtus tukstanczių dolerių, isz kurių galėtume uzlaikyti savo rasztininkus, iszleis-tojai pagerintu savo laikraszczius, iszleistumėm daugybes knygu, kurias galėtumėm gabenti Lietuvon ir platinti tarp savo tautieczių. Isz pradzių rods sunku butų tas įkunyti, bet mėginkime broliai, o ir tas mums pasiseks, nes jau pradzia padaryta per du tautiecziu, kurie savo tautiszka dieną yra jau atlikę.

Dirbkime broliai o apturėsime garbę ateitėje nuo mūsų anukų.

Konstantinas Gediminas.

Box 75

Woodmere, Mich.

Wilkes-Barre, Pa. Vāsario 15 d. pirm pietų tapė kasyklose sunkiai apdeginti gazo Kazimieras Stankaviczius ir Jonas Lazauckas, kuriuodu neužilgo numirė. Stankeviczius neprigulėjo į jokią draugystę, laikydamas tai už nereikalingą daiktą ir paliko savo paczia Elzbieta (po tėvais Raczukaicziute) be jokios paszalpos sunkiose dienose su penktų metų vaikeliu. Dėlto moters nedrauskite vyrus nuo prigulėjimo prie pagelbinių draugyszių, bet paraginkite dar juos, kad atsitikus nelaimėi butų bent ant palaidojimo ir paczioms kas nors atliktu. Jonas Lazauckas prigulėjo prie vietinės Lietuvos Sunų Draugystės ir tapo palaidotas su iszkilme. Jo pati liko su dviem vaikeliais, apie kurią rupinasi Draugystė. Moters įkalbėkite savo vyrams, kad visi prigulėtu prie draugyszių.

Bazilius.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prie Westville, Ill. kuopos prisiraszė:

664 Vinc. Povilaitis

-60-

665 Andr. Apanaitis	-60
666 Pr. Bajorinas	-60
667 Vinc. Karmeuznas	-60
668 Juoz. Pukas	-60
669 Juoz. Musteika	-60
670 Juoz. Sabaliauckas	-60
Prie Lost Creek, Pa.	
kuopos prisiraszė:	
671 Pov. Bakszys	-60
672 Aleks. Kalvaitis	-30
673 Kaz. Skystimas	-30
674 Juoz. Grėbliunas	-60
Cleveland, Ohio.	
M. J. Damijonaitis	
N. Leonard str.	
Waterbury, Conn.	

Ir vel vaidai su kun. J. Žilinsku.

„Tėvynės“ 3 ir 5 numeryje kun. Žilinskas apkaltino mane, Dr. J. Szliupą ir p. Daumantą, buk mes trys esame kas zin kaip nusidėję. Ant pirmojo 3 me num. „Tėvynės“ raszto kun. Žil. atsakiau 6-me num. „Vienybės“ su lukescziu, kad pasibaigs tarp mūsų tie bergzdi raszinėjimaisi po laikraszcius ir erzinimas visuomenės. Kun. Žil. to neuzteko ir 5-me num. „Tėvynės“ jisai dar daugiau pripeizojo, ant ko ir vel parasziau atsakymą, ir padaviau panedėlyje isz ryto (19 Vasario) į „Tėvynės“ redakcija dėl patalpinimo, bet mano atsiliepinimui „Tėvynėje“ nebuvo vietos ir redaktorius atsakė tiek, „kad jau susitakėme.“ Dėlto tąjį savo atsiliepinimą dabar talpinu czionai, ir teip:

Parodos reikaluose.

Parodos Komiteto prezidentas, kun. J. Žilinskas „Tėvynės“ num. 3 ir 5 raszdamas apie parodos reikalus, mėgina apkaltinti mane, Dr. Szliupą ir p. Daumantą už nebuvusius prasikaltimus. Dėlto czionai nors trumpai praneszu kaip yra dalykai isz tikrujų.

Įrengimas mūsų parodos priguli nuo solidarizskumo jos

įrengtojų arba Komitetų ir man rodos nerasime tokio žmogaus tėvynainio, kuris isz visos szirdies nesirupintu už parodos įvykimą. Mes, amerikiečiai, parodą szelpiame isz pinigiszkos pusės ir paaukavimu visų rasztų. Europiečiai-gi po uzveizda „Ukininko ir „Varpo“ redakcijos surinko visus Europoje iszleistus rasztus, užpraszdė Lietuvoje gyvenanczių rinkti visokius daiktus dėl mūsų parodos ir t. t. P. Daumantas tapė mūsų pasiuntiniu suradimui vietos parodoje ir dabar vel isz antro karto įrengimui visko. (Mes buvome iszrinkę pasiuntiniu į Paryžių Dr. J. Basanaviczijų, bet jis atsisakė delei suirimo sveikatos, ką labai apgaili, negaledams gelbėti teip svarbiame reikale.) Visokias žinias apie parodą gavome vien nuo p. Daumanto. P. Daumantas ir mūsų Komitetas norėjome, kad susitvertu Paryžiuje vietinis komitetas, isz kiek galima, ir savo nutarimus, abelnus, nusiuntėme p. Daumantui, kuris juos nusiuntė paryziecziams ir ragino sutverti tokį komitetą. Ant to nuo paryzieczijų negavo atsakymo ir gi nei mes, nuo 16 Lapkriczio 1899 iki 15 Sausio 1900. Mes nesulaukdami jokios žinios kaip yra su parodos reikalais, antrą dieną Sausio (1900) nutarėme vel iszsiųsti p. Daumantą į Paryžių, ir nusiuntėme jam \$100,00, kad rengtų parodą. 15 Sausio gauname pirmutinį laiszką nuo paryzieczijų, kurie reikalauja „prisiuntimo telegrafu paskirtų parodai pinigų, kuriuos ims vienas arba visi.“ Ant tokio reikalavimo asz nepristojau, o ir Dr. J. Szliupas, dėlto, kad buvome iszsiuntę p. Daumantą į Paryžių ir laukėme nuo jo žinios. P. Daumantas atsiuntė laiszką isz Paryžiaus, 26 Sausio raszytä, kad darbuojasi su

paryziecziais kartu ir yra viskas gerai, laukia tik isz Prusų Lietuvos parodai daiktų, kurie yra prisiųsti isz Did. Lietuvos net 26 jau.

Apie szituos visus reikalus žino teip lygiai kun. Žilinskas kaip ir asz, ir dovauai nori apkaltinti nieko neprasikaltusius erzindamas visuomenę ir nurodydams, buk mes trys esame kaltininkai. Reikalą galime atlikti tiktai sutarime ir kaip praktiszciausiai iszeina, atliekant kiekvienam savą apsiėmimus. Kun. Žilinskas geriausiai butų padaręs, kad vietoje raszymo anų apkaltinimų butų surinkęs ir apdirbęs medėgą katalogo dėlko velkasi spauda. O isz tikrujų katalogas butų galėjęs buti jau senai atspausztas. Uzvilikimas iszsiuntimo knygu į Paryžių iki 7 d. Vasario, kas buvo nutarta iszsiųst iki 10 Sausio, yra tai tikras prasikaltimas, nes reiks skubei jas apdaryti ant nieko neziurint, ir ant laiko ar suspės dar? Užmanymas kun. Žilinsko balsuoti, dėl iszsiuntimo pinigų iki 30 Kovo, yra tiktai juokai. Lyg siųstume suaukautus pinigus parodymui. Pinigai yra rekalingi įrengimui parodos ir tur buti veikiausiai iszsiusta bent \$500, ant rankų p. Daumanto kaipo isztikimo mūsų pasiuntinio (pinigai tapė iszsiusti ant visų keturių vardo). Jeigu sektumėm kun. Žilinsko užmanymą, tai kada bus kas įrengta be pinigų?

Kas link ano laiszko nuo p. Daumanto, kurio buk viso asz neparodęs kun. Žilinskui, yra tikras melas. Tas laiszkas yra ant dviejų laksztų popieros paraszytos ir abudu esu kun. Žilinskui padavęs.

Man parodos įvykimas rupi ne mažiau už kiekvieną tautietį ir apgailiu labai, kad vietoje taikaus ir žmoniszko atlikimo darbo turime vaidytis.

Parodos Kom. rasztin.

P. Mikolainis.

„Vienybės“ num. 8 patilpo rasztas su paraszais komiteto sanarių (iszimant kun. Miluką) rodantis jau net „harmoniją“ (sutikimą) ir pagal mano kalbą su kun. Žilinsku, 20 Vasario, kad mesti vaidus orupintis vien apie parodą kad surinkti daugiau aukų, sutikau ir be žinios Dr. Szliupo padėjau jo vardą, kad visuomenė matytu mūsų „harmoniją.“ Asz gi isz karto paudau didesės vietos, kun. Ž. teipgi, bet ant jos reikiant daug daugiau kasztų, negu tikėjomės, sutarėm taikiai dirbti ir rinkti aukas. Iszsiuntėm žinę į Paryžių, kad vieta didėji ir viskas bus gerai. Bet ant to mūsų sutarimo, „harmonijos“, kun. Žilinskas 6 num. „Tėvynės“ jau atuzia su „szpicbukais“ ir tt. kas patvirtino kun. Žilinsko veidmainystę ir visas jo intrigas parodai daromas nuo pat pradzių, ir matydams tokį niekiszką pasielgimą mūsų prezidento ir erzinimą visuomenės, iszsiuncziau į Paryžių antrą žinę ant mažosios vietos, kuri reikalau mažiau kasztų.

Prie raszto tilpusio 8 num. „Vienybės“ kun. Žilinskas pridėjo dar pasargą net, kad talpintumėm tą rasztą, „kad tasymais butų uzbaigti ir kad visuomenė tame dalyke per laikraszcius nebutų arzinama“, bet pirnasis savo žodį sulaužė.

Kun. Žilinskas savė persistato vienatiniu veikėju parodos reikalų ir tt. Bet paziurėkim į tai isz tikrujų. Kun. Žilinskas kaipo parodos komiteto prezidentas rodos turētu mažinti visokius nesutikimus ir buti visiems paveikslu, raginti visur žmones prie aukų ir tt. Bet vietoje to viso mes matome tiktai erzinimus ir be pamato apkaltinimus. Kaipo prezidentui, kun. Žilinskui, reikėjo buti pirmamjam su savo žadėta bent auka. Per „Tėvynę“ pereitų metų kun. Žilinskas ragino visus siųsti au-

kas į Susivienijimo kasą, bet pats savo aukos į Susiv. kasą nesiuntė o tik į kunigų kompanijos kasą, kuri laiko nežinia kur, ne tik kunigų zadetas aukas bet ir kitų aukautojų? O kaip prezidento kun. Žilinsko užduotė yra aukas sucentruoti. *P. Mikolainis.*

Vaidų nenoriu, ir priklu man darosi, kad vėl priverstas esmi keletą žodžių pieszti dėl žinios visuomenės mūsų Parodos reikaluose.

Kn. Žilinskas „Vienybės“ No.8 raszo, kad „Parodos reikaluose vėl yra harmonija ir sutikimas“, o toliaus pranesza, kad dėl parodos įrengimo tapė paimta „dideji vieta“, ir ant galo straipsnio, tarp kitų paraszų, asz randu savo pravardę teipgi padėta. Kad piningai (500 dol.) taptu umu laiku siųsti į Paryžių ant rankų p. Daumantos,—o jeigu diduma komiteto nori — drauge ant vardo p. Pautieniaus, Dobkevyciaus ir Žitkevyciaus, asz jei ne ant raszto, tai žodziu pristojau; bet kad „dideji vieta“ Parodai taptu paimta, asz netik nepristojau, bet ant raszto sekretoriui Parodos padė jau, kad galime tik mažąją vietą įrengti su mūsų sylomis, įpatingai kad per arzinimą kn. Žilinsko negalime laukti didelio aukų įplaukimo. Ir koks tad man dyvas, kad mano pravardė dabar tapė padėta ant įrengimo „didesės vietos“? Juk tąją įrengti—kaip p. Daumanta pranesza—kasztuos per 5000 frankų, o kur dar kitoki kasztai: figurams, knygų apdarymui, katalogų spaudai ir tt.? Juk mes su kruvele pinigų, kokia įplaukė iktuolaik į yszdą Parodos, tų kasztų uždengti negalime! Todėl asz protestuoju priesz panaudojimą mano pravardės ten, kur asz tiesiok prieszingą nuomonę ant raszto isztaręs esmi.

Dar kitas svarbus dalykas. Kn. Žilinskas raszo, kad „har-

monija ir sutikimas“ vėl viesz-patauja mūsų tarpe. Bet kaip tą kn. Žilinsko „harmoniją ir sutikimą“ reikia aiszkinti ir suprasti, kada tuomi pacziu sykiu No 6 „Tėvynės“ kun. Žilinskas p. Daumantą nesigėdi „szpicbuku“ vadinti, tą Daumantą, kurs Parodai vietą Paryziuje surado, kurs padavė apdirbtą projektą, kaip tą parodą reikia įrengti, ir kuriam mes, Komitetas, 2 d. Sausio pavedėme pilnavalę ant mūsų projektų iszpildymo? Ten, kn. Žilinskas giriasi, kad raszymas kokių ten knygų jam periskadyja katalogą į laiką parengti, nors jis užmirszta, kad ir be Stagaro pagelbos, asz apie Kalėdas apsiėmęs buvau tą darbą atlikti — bet kn. Žilinskas man medegos nesiuntė. Juk katologui reikalingą medegą mes, sąnariai Komiteto, rinkome, o ne, kn. Žilinskas vienas; rinkome teipgi knygas ir siuntėme ant rankų kn. Žilinsko, nės jis tą darbą buvo apsiėmęs. Anuo sykių jis teisinosi ligustumu, tai reikalu pavalgyti į laiką, dabar jau vėl jis kokias ten knygas raszo,—ir laiko jam vis neliekti dėl korektos Katalogo atlikimo. Tacziaus kn. Žilinskas randa laiko gana, kad mūsų sanarius Komiteto, juodinti ir szmežti, net „szpicbukuoti“; ir prieg tam jis nuduoda visuomenei, lyg be jo geradarogos (tur but ardanecios) rancos Paroda isz vezių iszkryptu. Anuosyk raszydamas — 2 syk net—parodžiau vieszai kn. Žilinsko melagystas, szįdien jis — dėl „harmonijos ir sutikimo“—kitus jau „szpicbukuoja“, rasi pats greicziaus tokio vardo vertas budams, kaip jo pasielgimas iktuolaik parodęs yra.

Kn. Žilinskas ir Europos laikraszcziuose („Tėvynės Sarge“) giriasi (rods po uzdanga), kad tiktai jis viską Amerikoje daręs, ir ką jis padaro, tai jau—atliktas kriukis. Pri-

dėjus jo szįadyksztį pasielgimą su sąnariais Komiteto, galima matyti, kad jis, Lietuvių tarpe, manosi caruku beėsas; bet tegul kn. Žilinskas atmena, kad mes nei carų nei carukų nepripažinstame; mes darome demokratiszku budu, kur kozno žmogaus balsas yra lygiai geras; ir jeigu kn. Žilinskas nemoka ar negali su bendradvase bendrus reikalus atlikti, tai jis tegul pasijieszko sau tokių žmonių, kurie ant jo carizmo tiks. Kas link manęs, asz kovoju ir kovosiu priesz despotizma, kur jis nepasirodytu, ir gyvenu su ta vilczia, kad visi carai ir carukai sykių prilips liepto galą.

Tuom syk ne kun. Žilinskas turi ledą su kitais sąnariais Komiteta, tiktai mes, Komitetas, be reikalo kencziame anó arzinimus, dergimus, pasiputimą; ir jeigu taip toliaus bus darbas dirbamas, tai be abejojonės—visuomenė turės kam nors botagą paimti. Ir tai bus vaisiai kn. Žilinsko garbios „harmonijos ir sutikimo“. Mano supratime, reikėtu dvi veidystę mesti szalin, ir nors susigėsti, pasiziurint į savo pasibjaurėtiną pasielgimą.

25.II.1900. *J. Szlupas.*

Traverse City, Mich. Pagal atsiszaukimą parodas komiteto prezidento, kun. J. Žilinsko, 5-me numeryje „Tėvynės“ kam siųsti pinigus „ar vienam p. Daumantui, kaip nori p. Mikolainis ir Dr. Szlupas, ar visam Paryziaus komitetui, kaip nori vienas kun. Žilinskas“?

Asz kaip aukavęs savo pinigėlių parodos reikalams duodu tokį balsą.

Tasai kun. Žilinsko atsiszaukimas į visuomenę visai be vertės, be pritarimo kitų komiteto sąnarių. Jeigu atsirado tarpe komiteto kokis ne sutarimas ir reikalinga yra szauktis visuomenės rodos, tai jos turi szauktis visas komite-

tas o ne pavienys komiteto sąnarys. Atsiszaukimas vieno prezidento rodo tiktai partizantizma, kas yra visai negražu. Jug Mikolainis ir Szlupas pinigus skiria parodai o ne kam kitam, o kad jiedu turi didesnį pasitikėjimą p. Daumantui, tai jie jį geriaus pažįsta negu kitus ir dėlto jam užsitiki. Dėlto pagal didesnės pusės komiteto nutarimą turi prisilenkti ir kun. Žilinskas, nors prezidentas, o ne szauktis visuomenės, aukautojų, kurie, galima sakyti, nei vieno nepažįsta isz paryzieczių ir tt. bet atlikimui visų tų reikalų yra rinkę komitetą. Visuomenė nei vieno nepažįdama isz anų vyrų negal duoti jokio nuosprendžio ir, zinoma, laikytis gali tik partizantizmo, kas iszeitų ant nenaudos mūsų mierio.

Ant galo asz turiu pilną pasitikėjimą mūsų iszrinktam parodos komitetui, o ne kokiam vienam rėksniui, ir geidžiu jo sutikimo kad nesitramdytu parodos reikalai, kad butų tuojaus iszsiusti pinigai p. Daumantui arba kitam isztikimam vyrui, ant ko turi valę komitetas. Balsavimų net iki 30 Kovo visai nereikia.

R. Gaubas.

Užgavenes.

Užgavenių utarninko vakare pavalgę skaniausiai ir riebiausiai vakarienės kiek tik tilpo, susėdę aplink sziltą pečių mislyjom apie ilgąją gavėnę, kur pieno nei spirgucziu jau ne gausim iki velykų. Mums, vaikams, buvo net ilgu rodos laukti velykų ką tik pavalgius mėsos ir gruzulių su pienu dar iki soties. Mėsa ir pienas tai jug skaniausi valgiai, ypatingai tiems, kurie to neturi. Vėjas szvilpdamas 10-osi grudo baltąjį ir smulkų sniegą į mažiausius plysziuskus, o kur buvo palėpėje skylutė, tai nuožiulnų pusnynėlių

supustė. Szaltis rodosi susitaręs su vėju varu varė kiekvieną gyvastį triobon szilumos jieszkoti.

Mes rengėmės jau gulti, mažesniejie jau senai knarkė, nes jau buvo geros iszvakaros. Su lojo szuo ir iszgirdome girgždėjimą rogių, važiuotojas už sukęs į užvėją sustabdė arklius. Buvo tai dvaro ordinarczikas, kuris su vilezia pas mus užsuko, nors isz vieszkelio pusė varsnų buvo. Jis važinėjo su pono reikalais mieste ir dar pusmylis jam buvo iki namų. Bet namon jo netraukė jokia viltis, nors ir buvo užgavėnių vakaras. Įėjęs grincion anas varguolis buvo labai nedrąsus, rodosi nei kalbėti nemokėjo. Tėvukas ne greit isztyrė dėlko jis pas mus užsuko, nes su juomi neturėjo jokių reikalų nei artesnės pažinties. Klausiant bene ponas ko atsiantė, atsakė, kad ne; tai bijodams perszalt užsukai susizilt, teipgi atsakė kad ne, ir rodosi tasai varguolis norėtu ką pasakyt, tik jo lupos negal atšdaryti kad isztartu zodį. Tėvuks galutinai paklausė jo: „Gal tau kokia bėda ar kas, sakyk tik, buk drąsus.“ „Kad jau liepiate but drąsiam, tai ir pasakysiu ko užvažiauvau: Szlandien užgavėnės; asz kelionėje turėjau tik sausos duonos, mano pati su vaikucziais neturi kuom užsigavėti, nes bulvėms prapuolus negalėjom nusiszert parszo, bet kaip sulauksim pavasaryje pieno, tai sausos duonos nevalgysim.“ Motina tada padėjo ant stalo likuczius, ką mes neįstengėm suvalgyti ir liepe anam užsigavėti. Varguolis ne valgė, bet tik rijo ir viską surijo, kas buvo ant stalo padėta; būt ir kaulus prarijęs, bet tie buvo per dideli. Nubucziavęs tėvams abi rankas ėjo važiuoti namon, motina ji iszleidusi prakalbo: „Tai Dievui dėkui, kad mes negyvenam teip, kaip tas ordinarczikas.“

Kada tas varguolis parvažiavo, tai ponas apsivertęs ant kito szono saldžiai miegojo nejausdamas alkio nei szalczio ir nieko nežinojo ar jo dabartinikas turi kuom užsigavėti ar ne.

Palaiminti turcziai ant svieto, varguoliai—gi po myriui, nes ten vargų jau nėr.

Bet ryjant aną varguolį ir dabar matau. V...

Szventas Kazimieras, Lietuvos prieglobejas.

Tarp szventųjų mažai yra tokių, kurie teip prie savęs mus pritrauktų, teip didei pas mus butų garbinami, kaip szv. Kazimieras: tai mūsų prieglobejas, mūsų karalaitis, mūsų sostapilėje Vilniuj praleido paskutines savo amžiaus dienas, czia jo kunas palaidotas ir apgarsėjo stebuklais. Norėtusi apie jo gyvenimą daugiau patirt, bet pasirodo gana keistas daiktas: nors szv. Kazimieras, sulyginant, ne teip senai gyveno (vos 400 metų atgal), nors buvo karalaicziu, kurį pažinojo daugybė žmonių, pasirodo, visai mažai tikrų žinių pasiliko apie jo gyvenimą.

Pirmą apraszymą szv. Kazimiero gyvenimo paraszė (1519 m.) A. Ferreri, popieziaus pasiuntinys; vos 35 metai praslino, mirus tam mūsų karalaicziui, daugybė dar žmonių buvo, kurie jį atminė ir susipažino su tuo A. Ferreriu, tarp jų buvo ir karalius Zigmantas I, szv. Kazimiero brolis; vienok tame apraszyme visai mažai yra žinių ir tos supainiotos su legendomis. Vėliau rasziusieje dar pridėjo prie ano apraszymo isz savo galvos visokių nėkniekių ir, tokiu budu, beveik vienos pasakos pasklido apie tą Lietuvos prieglobeją; vos paskutiniuose laikuose iszleisti senobiniai dokumentai paduoda sziek tiek tikrų žinių apie szv. Kazimiero gyvenimą.

Krokavoj, Lenkijos sostapi-
lej, gimė 3 dieną Spaliu mėn. 1458 metų Kazimieras, antras sunus Kazimiero ir Elzbietos. Iki 9tų metų augo po priežiura iszmingos savo motinos; devintų metų atiduotas buvo į mokslą garsiam lenkų istorikui Dlugosziui, kurs, mokindamas karaliaus sunus, gyveno ar Kriokavoj, ar per vasaros mėnesius Tynciuj. Gaila, kad ne užsiliko kitokių ženklų to mokymo, kaip tik karalaiczių pasveikinimo kalbos prie visokių ypatingų atsitikimų, pasirodo, kad Kazimieras tas kalbas sakė lotyniszko kalboi visokioms dvasiszkomis ypatomis, tėvui—gi — lenkiszkoj; apie lietuviszką nieko jau nesimini: kaip greit Jagėlos įpediniai į lenkus iszvirto!

Kaip Dlugoszius mokino karalaiczius, tikrai ne zinoma, nės kas apie Kazimiero mokslą paraszta, tai iszmislai, paraszti kur kas jau vėliau. Vis gi isz Dlugoszio rasztų matyt, kad jis Kazimierą statė augszciau už kitus karaliaus Kazimiero sunus. Apraszdamas užpraszymą Kazimiero ant Vengrijos sosto (1471 m.) Dlugosz vadina karalaitį „jau nikaicziu doru, labai gabiu ir nepaprasto mokslo;“ prie to dar pridėda, kad daugelis rodyjo geriau sau pasilikt tokį karalaitį, ne kaip svetimiams atiduot.

Isz visatinos istorijos zinoma, kaip verksmingai pasibaigė Kazimiero kelionė į Vengriją: pasirodė, kad tik nedidelė dalis vengrų didžiunų, maisztą keldama priesz garsų savo karalių Motiejų, užprasze ant Vengrijos sosto Kazimierą; szitam su lenku ponais pasirodzius Vengrijoj, Motiejus juos įveikė, ir mūsų Kazimieras turėjo „nuliudęs, su gėda“ grįzt atgal: per ilgesnį laiką net pasirodyt gėdėjosi Krokavoj.

Nors nekuriuose istorijose mini, buk ta nelaiminga kelio-

nė tokį įspudį padarė ant Kazimiero, kad nuo to laiko atsi-traukė nuo svietiszko gyvenimo ir tapo didei dievuotu, vienok tokie tvirtinimai neturi jokio pamato. Adverniai — Kazimieras nuo pradzios 1475 m., t. y. tik pabaigęs mokslą pas Dlugoszą, prie tėvo vis esti, besipratindamas prie valdzios, kaipo busiantis valdonas: jis priguli ir prie didžių priėmimų pasiuntinių svetimų szalių Vilniuj, ir prie suvažiavimo Malborge (1476 m.), ir ant suėjimo Piotrkove pradzioj 1478 metų. Pradzioj szitų metų (1478 m.) ant suėjimo Brastyj lietuviai labai prasze karaliaus Kazimiero, kas labiau prižiurėtų Lietuvos kunigaiksztystės žemes; kadangi pats jis turi sėdėt Lenkijoj, tai prasze, kad Lietuvoj paliktų savo vietoj vieną isz sunų: Kazimierą ar Aleksandra. Bet karalius Kazimieras bijodams, kad Lietuva ne atsi-kiūtų nuo Lenkijos, atmetė Lietuvos ponų maldavimus ir padarė visai atžagarjai: pats Lietuvoj apsigyveno, o karalaitis Kazimieras sėdėjo Lenkijoj, padėdamas tėvui valdyti; tai atsitiko 1481 m. Per Vėlykas tų metų atrasta buvo, kad pasidarė didelis sąkalbis Lietuvos kunigaikszcių, kad padaryt galą ir pacziam karaliui ir jo vaikams; per tai karalius Kazimieras, bijodams, kad jo įpedinis (karalaitis Kazimieras) ne gautų galo Lietuvoj, iszsiuntė jį į Lenkiją. Isz lenkiszkių dokumentų matyt, kad karalaiczio Kazimiero buta Lenkijoj metuose 1481 ir 1482; prusų—gi dokumentuose yra paminėta, kad jis Lenkijoj per 2 metu valdė, t. y. į Lietuvą turėjo sugrįzti, turbūt, vasarą 1483 metų; žinios yra, kad jau antroj pusėj 1483 m. karalaiczio Kazimiero buta Vilniuj pas tėvą. Kodėl isz Lenkijos sugrįžo, nėr žinios: ar tai jį pūvertė isz ten pabėgti maras, kuris po Lenkiją

tuomet labai pradėjo plaitintis ir buvo priverstę ir kitus karaliaus sunus ir dukterys jiesz kot pagalbos Lietuvoj, ar tai padaryt priverstę liga, kuri ji jau naikino vis labiau ir labiau (džiova). Neuzilgo nuo tos ligos ir mirė karalaitis Kazimieras (4 dieną Kovo mėn. 1484 m.)

Legendoj apie szv. Kazimierą pasakojama, buk tą ligą gavęs per pasninkus, begalinius pasimaldavimus, nusikankinimus ir t. t. Bet matant, isz vienos pusės, juog Kazimiero beveik visą laiką buta Lenkijoje, o Vilniuj tik per paskutinius metus, isz kitos gi pusės, legendoj apie szv. Kazimierą paminėta, kad jis dienas ir naktis meldėsi Vilniaus baznyčiose, prisieina pripažint, kad ne atitraukimas nuo svietisko gyvenimo ir atsidavimas dievobaimingoms kankynėms įvarė ligą, bet adverniai; juog Kazimieras buvo labai dievobaimingu per visą savo amžių. — tai neabejotina, bet nuo svietisko gyvenimo visai atsiskė, matyt, per paskutinius metus savo amžiaus, pamatęs, kad jau nieko ne bus....

Numirus Kazimierui, visi raszytojai, minėdami apie jo mirtį, ne gali atsigailėti, kad jau nebėr tokio vyro; visi giera jo teisingumą, iszmintį, mokslą, dievobaimingumą; kas akyviausia: patys kryzeiviai, aršiausi Lietuvos ir Lenkijos priešiai, ne gali nieko blogo pramanyt apie musų karalaitį.

Karalius Kazimieras baisiai buvo susikrimtęs: per ilgesnį laiką nė užimt nieku ne galėjo; paskui pradėjo prie Vilniaus katedros statyt savo sunui koplytėlę, kurią užbaigė statęs Zigmantas I, brolis szv. Kazimiero; per to paties Zigmanto trusą karalaitis Kazimieras tapo kanonizuotas 1521 metuose.

Seniausias szv. Kazimiero paveikslas (Krosnos baznyčioj) nutėpliotas 1521 m.;

turbūt, tēpliorius dirbo tą paveikslą pagal kokį užsilikusį szv. Kazimiero portretą, nės nors ne visai sutinka su apraszymu szventojo legendoj, bet aiskiai matyt, kad tai portretas vieno isz Jogėlaiczių.

(*Ateneum* No3, 1896.)

Subatoje, 17 dieną Vasario, po sunkios ligos 6 valandą isz tyto pasimirė Ona Alytienė, Miko pati (po tėvais Mockaičziutė) 25 metų amžiaus. Veliene buvo dora ir paveikslinga moteriszke bei gera lietuvė ir daugeliui pažįstama buvo. Paliko antrų metų dukrelę, vyrą, abudu tėvukus dar drutis bei keturis brolius ir seseris. Laidotuvės atsibuvo uter ninke 20 d. Vasario ir palaidotą tapė ant Plymouth'o kapinių.

Temykite lietuviai!

Labiaus Philadelphios!

Jei kas žinotumėte apie numirimą Antano Skridurio, kuris turėjęs numirti apie 9 metus atgal Philadelphijoje, duokit žinę Waterbury'o lietuvių klebonui, nes jo pati Agnieszka Skridulienė nori iszeiti už kito vyro, bet neturi tikro paliudyjimo apie mirį pirmojo vyro, nekurie liudija kad jis da gyvas yra. Siųskit paliudyjimą ant szio adreso:

Rev. P. Saurusaitis,
34 John Str.

Waterbury, Conn.
nes tai yra darbas didės milaszirdystės, neužmirsokit!!!

Temykit lietuvaite!

Asz jaunas vyras, naszlys, turintis 26 metus, 5 pėdų ir 8 colių augsztas, 190 svar. sunkus, balto veido, jausvų plau-

kų, zydių akių, nerukantis tabako nėi svaiginanczių gėrymų nevartojantis, turintis gėrą kasdieninį užpelną, pajieszkau sau už moterį merginą arba naszlę tarp 19 iki 30 metų amžiaus, mokanczią skaityti ir raszyti lietuviszkai, kad butų valnai mislinanti ir tikra mylėtoja lietuvestės.

Jeigu kur tokia randasi, meldziu atsiszaukt ant žemiaus padėto adreso (Davatkos ir girtuoklės tegul neatsiszaukia):

Konstantinas Geždiminas,
Box 75. — Woodmere, Mich.

Didelis Susirinkimas!

Visų lietuvių, Baltimore, Md.

Lietuviai Baltimorės, sutarė viesziai apvaiszcziotie 4 Kovo, kaipo paminėjimą numetimo baudziavų. Bet, kad toji diena pripuola nedėlioi, tai likosi nukelta ant panedėlio t. y. 5 d. Kovo; prasidės ant 7:30 vakare Manhattan Salėje po num. 1012 E. Baltimore Str.

Užpraszone nuszirdziai vyrus ir moteris pributiė ant minėto apvaiszcziojimo.

Centr. Komitetas.

Atsakymai.

Aukautojai isz Scranton, Pa.

Su paroda nesibaiminkite nes yra viskas gerai. Mes isztikrujū nepasidavėm ir nepasiduosim ant gaiszintojų norų, bet atliksim reikalą teip, kaip turi but.

Nelaisviui, Waterbury, Conn. Apkaltinimų kun. Žilinsko netalpimsim. Ką jis erzina žmones, tai gaus ir padėkavonę už tai.

Pajieszkojimai.

Asz, Urszulė Gataveckiutė, pajieszkau savo brolių Adomo ir Andriaus Gataveckų, paeinanczių isz Geisteriszkių kajmo, Keturvalakių parapijos, Senapilės (Mariampolės) pa-

vieto, Suvalkų gubern. Jau 5 metai kaip juodu gyvena Amerikoi, bene Baltimore, Md. Asz esu iszkeliavusi isz Lietuvos jau du mėnesiai ir dabar esu Skotijoi; norėcziau keliauti Amerikon, bet neturėdama savo brolių adresų negaliu keltis. Dėlto mieli brolelei, Adomai ir Audriau, teiksites atsiliept patys, arba kas isz tautiecių teiksis suteikti mą apie juodu žinią ant szito adreso:

Urszulė Gataveckiutė,
44 Long Row,
Glengarnock, Scotland.

Pajieszkom jauno vaicino lietuvio, mokanczio kalbėt angliszka ir lenkiszka, ir nors kiek dirbusio drapanų krautuveje, dėl pardavojimo drapanų ir kitų vyriszkių drabužių.

Atsiszaukite ant szio adreso:

S, Chappell
1642 N. Main Ave.
Scranton, Pa.

Už 1 dol. 66 laksztus literatiszko turinio darė 1899 m. **Tevynes Sargas**, V metai stovjs ant sargybos Lietuvių tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszcziau spaudina nežinomus Vyskupo M. Valncziausko rasztus.

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidziami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1.00. Užsiraszant tuodu laikraszcziau, pinigūs reikia siųsti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

hercokas Karolis uždraudė per Kuršą keliauti maskoliškam vaiskui, grįžtančiam 1762 m. iš „7-mėtinės vainos“, tai užpykinta Katarina II iš naujo pavedė valdymą Kuršo Bironui, ir tasai 1762 m. atkeliavo į Jelgavą. Hercokas Karolis turėjo prasišalinti prieš Bironą, gelbiamą per Maskoliją.

Hercokas Ernestas Jonas Bironas, antru syk regentas Kuršo, [1763—69 m.]

Dabar Bironui prisiėjo imtiesi su daugeliu jo nedraugų, o Lenkijos bei princo Karolio šalininkų. Už Maskolijos pagelbą jisai turėjo apsidėti: perkeliaujanti maskolių vaiską maitinsis už paskirtą mokesį, su neprieteliais Maskolijos apstabdysis pirklybą, Maskolijos pasiuntiniui Jelgavoje duosis namą dėl valno gyvenimo, pavelsis Jelgavoje pastatyti maskolišką cerkvę ir suteiks tikėjimo valnybę pravoslavniems. Jelgavoje atliktame seime hercokas vyresniems dūmčiams turėjo prisizadėti iš užrubežio nevaldysis šalį, pristosis į svetimą tarnystą ir atimsis savo sūnų bei tėvonį Petrą iš maskoliškos tarnystos. Po klapatingo valdymo 1766 m. Bironas padarė testamentą, kur sūnui Petruui pavedė hercokišką sostą Kuršo, ir 1769 m. tai patvirtino Lenkų karalius Stasys Poniačovskis. Dar tą patį metą dėl ligūstumo Bironas sudėjo savo urėdą ant sunaus Petro rankų ir tykiai gyveno iki 1772 m. atsišalinimė, nėra dar pirm mirimo jis buvo persikraustęs į naujai pastatytą pagal jo įsakmę pylį Jelgavoje.

Hercokas Petras Bironas [1769—95 m.]

Petras turėjo daug sunkenybių savo valstijoje. Įpačiai ponija jam išpyko, užginėdama jam tiesą užimti hercokystę, nėra tąją jis apėmė be pritarimo ritterijos. Už tai jam prisiegos nesudėjo, iki po kelių mėnesių rusėiai už tai gresė Maskolijos paslas Simolin'as. Petruui valdant, 1775 m. Jelgavoje tapė įsteigta augštesnė gymnazija.

1779 m. su valstijos grove Ona v. Medem apsivedęs, Petras 1785 m. palikinas savo mylimą sėdenę, Vuerzavos pylį (pusantros mylios nuo Jelgavos), su savo pačia bei palydovais traukė per Berlyną bei Muencheną į Italiją. Sugrįžęs į Berlyną jis nusipirko netoli tos rezidencijos pylį ir drauge hercokystę Sagan Silėzijoje. Hercokiene sugrįžo į Vuerzavą 1786 m., o Petras parvažiavo į Kuršą tik 1794 m. Tuomi tarpu jis su ritterija vėl susipyko, už tai kad tojt jam išmėtinėjo, kam jis per daug pinigų tašką už rubeiaus.

Jelgavoje tuomet buvo 8000 gyventojų, Liepojuje 4000, kituosegi Kuršo miestuose aplink 1000 gyventojų. Petras, jau pasenęs, neturėjo vyriškų tėvonių; jo vievintėlis sunus mirė, dar trimeč u budamas, 1790 m.

Kad 1794 m. Suvorov ir Fersan pergalingai įsigrudo į Lenkiją, ir paėmė Varšavą, 1795 m. įvyko paskutinis išsidalinimas Lenkijos bei Lietuvos. Nelikus Lenkijos paviliovė ir Kuršo lėnnikystė. Jelgavoje 1795 m. atlaikytas seimas

sutarė panaikinti sistemą lėno, su tarpininkišku valdymu hercoko, ir visą Kuršą pavesti valdžion Maskolijos. Pasiuntiniai tapė rinkti dėl įgyjimo ant to pavelenės hercoko Petro ir carienės Katarinos II. Hercokas Petras atsisakė nuo savo hercokiško urėdo ir pats carienės Katarinos prašė, kad Kuršą priimtu į savo valdymą. Ir Piltenės įsteigmė tuomi pat keliu nuėjo. Dabar paslai hercokystės ir Piltenės įsteiginės vyko į Peterburgą, kur juos Katarina priėmė su iškilme. Priėmusi hercokystę ir Piltenės įsteigmę, carienė žadėjo jiems savo malonę ir geidavo jų viernybės bei paklusnumo. Manifeste ji privėlyjo jiems valną pildymą nuo tevų paveldėtos religijos, ir patikrino iktuolaikines jų tiesas. Potam paslai sėnate prisiėkė viernumą; tą pat padarė Kuršas bei Piltenė. Taip 1795 m. Kuršas pastojo maskoliška provincija ir gavo generalą Pahleną pitmu general-gubernatoriumi. Buvesis hercokas Petras gavo pinigiską atlyginimą ir gyveno savo dvaruose Silėzijoje ir Cekijoje, kur jis mirė 1800 m. kaip 76-metis senis.

XIX.

Literatura Latviu 18-tame šimtetyje.

Kas link Latvių rašliavos 18-tame šimtetyje, tai čion randame kunigus šį bei tą rašinėjant; šiaip Latviai, baudiauvų jungą nūdami, negalėjo įgyti tiek mokslo, kad patys butu galėję pasirupinti apie savo kalbą bei literaturą.

Kad Latvių literatura tame tarpe augstyn pakopė, psidėkavoti reikia senam Gotthardui Fridrikuii Stenderiui (1714—1796 m.), kurs rašinėjo nevien bažnytinius raštus, bet ir šiaip apisakas bei linksminas dainas. Stenderis buvo kilęs iš senos kunigų giminės; naminius mokslus pabaigęs, jis traukė į Vokietiją, ir 1736 m. Jenėje užsirašė ant theologijos kursų, potam persikėlė į Halle, kur pamylėjo Chr. Wolf'o filosofiją ir buvo mokintiniu prof. Baumgarteno. Po trejų metų studijų, sugrįžęs į tėviškę, pristojė už naminį mokytoją Le-1-Behrstelėje prie barono Grothus'o. Iš čion jis traukė į Jelgavą už mokytoją prie tenykštes miesto mokslainės, kuri tuolaik buvo augštesnė mokslų įredne visame Kurše. Čion gyvendamas jis apsivedė su kuningūte Ona Elze Braunšveig, iš kurios veikiai gimė sunus taipgi Latvių rašliavoje atsizymėjęs Aleksis Jonas.

1744 m. Stenderis pateko už kuningą į Lindę, kur subuvo 8 metus ir kur mokėsi pažinti Latvių kalbą ir budą. Čion jis parašė savo pirmą giesmę: „Rahms laik pehz pehrkoņa brešmas“, ir beveik užbaigė savo „fvehti stahsti“ arba „masa bible“, kuri spaudoje išėjo 1756 m.; medega buvo imta iš Huebnerio vokiškų biblijos apisakų.

Po didelio gaisro, kuriame buvo dingęs visas jo turtas, 1753 m. Stenderis išėjo į Žeimį kuningautu. Čion jis užbaigė savo Latviškąją gramatiką. Veikiai potam sunkiai įsirgo ir per 2 mėnesių išgulėjo ant patalo. Atsipeikėjęs jis iškako su visa šeimyna į užrubežį ir apsibuvo Helmstaedte, iš kur kuningaištis Braunšveigo jį pakvietė ant vadovo realinės mokslainės į Koenigsluterį (1760 m.) Tačiau Stenderio pastangos valdžiai nepatiko, ir į trečią metą jis turėjo atsisa-kyti nuo urėdo. Čion budamas jis 1761 m. išspausdino Latviškąją gramatiką, kuri perlabuota ir padidinta išėjo 1783 m. Jelgavoje, ir emė rengti „pašakas un stahsti“ pagal Gellerto raštus vokiškoje kalboje, ir išleidė 1766 m. Tai buvo labai

žmonių mylima ir skaitoma kninga.

1763 m. Stenderis kėjo į Hamburgą, ir iš čion pateko už geographijos profesorių Kopenhagoje, kur jį Maskolijos paslas Vidziamietis baronas Korff buvo įgyręs Pridrikiui V. Čion jis parašė tulus raštus vokiškai: „Dumos apie Lawaterio pažvalgas link amžinumo“ ir „Religijos teisybė prieš deistų bei naturalistų netikystą“, kuriuose raštuose randame Stenderio theologiškas pažvalgas ir aštrią jo polemiką su netikiais, kurie emę buvo pakelinėti savo balą ar jau Kurše. Jis parengė taipgi milžinišką gliobų. Besitaisant Danijai į karę su Maskolija, Stenderis netekęs vietos traukė į Petrapylę, iš kur 1766 m. jis pargrižo atgal į Kuršą ir tapė Šhrpylės ir Šunakstės kuningu. Čion jis nugyveno savo amžių ir rado gerą draugą ir pakurstytoją į darbą — baroną Bolšvingį¹⁾. 1774 m. Stenderis išleidė, daugiaus iš Lawaterio guldytas giesmes: „Šwehtas gudribas grahmata“, kur tarp kitko randame jo pamokymą vaikus auginant:

Ka tu behirnis audsina, Tahds tew labums wezuma.
Baro tos, ka šiwenus, Strahda tos, ka kumelus,
Lai usaug, ka wehršeni Bes prahta, nēmahiti,
Tad tew wairak lopi buhs, Pašchi behni lopi klūs,
Ka tew šakrahs ašaras Un šew pašchem waimanas.
Bet kad tu no jaunuma Tos ikdeenas bildina,
Deewa zelus pamahzi Un us prahta pawadi,
Širdi špeesdams mahzibas, Tad tee prahta pažlas.
Un usaug ka derigi Deewa draudses lozekli.
Tad tee tewi apzeetihs, Šime m mateem kroni pihs,
Un wehl tawa kapiņa Bēhs tew goda peemiņa.

1776 m. išėjo „Tahs kristig as mahzibas grahmata“, o 1774 m. „Augstas gudribas grahmata no pašuls un dabas“. Čion pirmoje dalyje randame pirmą Latviams gamtos mokslą bei pirmą matematikiską bei polytikišką geographiją; antroje dalyje — 24 „augstas dzeešmas un singes“. Ta kninga tapė keletą sykių perspausdinta. Nežinau kuomet, Stenderis parengė pirmą Latviams „ahbeze“ dėl pasimokymo skaityti namie ir mokslainėje.

Kuršo hercokas 1782 m. už jo trius įkėlė Stenderį į Šhrpylės klebonus. Nuo 1779 m. tėvui pagelbinukavo sunu Aleksis Jonas, kurs tėvui nusenus 1787 m. užėmė ano vietą. 1782 m. išėjo Stenderio humoristiškai satyriškas piešinys „Jauna gada wehlešanas“; ir čion rašėjas pasirodo Latvių užtartytoju, ir, kur reikint, neidrovi sudrožti didžiunams. 1783 m. išėjo iš spaudos pirmoji dalis „Jauna išskaidrota dzeešmu grahmata“, o 1792 m. antroji dalis. Tos giesmės yra geros, ir neretai duoda išmintingus gyvenimo pamokymus. 1784 m. mirė Stenderio numylėtoji pati. 1785 m. Stenderis parengė pirmą, o 1789 m. antrą dalį savo „Šnigiu lutes“, kurias jis sakosi parašęs esąs, kadant nustelbti Latvių „tautos daineles“, mat tos jis laikė už karštas pagonij s laikų liekanas! Jo patriotizmas ašig rsi Kuršo aplainavime:

Kurzeme mihla, Deewa zemite!
Wehl tewi apklahj Deewa pašpahrne!
Kungi un laud's aug ka ozoli,
Puišchi un meitas seel ka magoni.

1) Baronas Bolšvingis Wahrenbrokoje buvo įrengęs mokslainę; bet Latvių jaunuoimėnė tąją laikė iš pradžių už kankynų namą ir lankė su apverktomis akymis. Tad, pagal Stenderio padumą, įvadė lošis ir dainas, nuo to sykio jaunuvė su varu veržėsi į mokslainę ir paplatino nekaltas lošas taipgi namie.

Kurzeme mihla — Deewa zemite!

Kurzeme mihla, maizes zemite!

Druwas un lauki wišur gawile,
Kupli ar pilnam Deewa dahwanam
Ar muhsu šweedreem labi peluitam!
Kurzeme mihla — maizes zemite!

Kurzeme mihla, zemu zemite!

Brahlišchi brahtus mihli apmekle.
Karašchas, peenišsch, šeerš un medutišsch,
Tas muhsu bagats zeema wakarišsch.
Kurseme mihla — zemu zemite!

Kurseme mihla, tehwu zemite!

Lai muhscham sašo muhsu dzimtene!
Lai wišis malas l hgošchanas škan,
Stabules, singes, danšchi aridsan.
Kurseme mihla — tehwu zemite!

Savo daino-e Stenderis nepamišta hercoko Petro, kuriam jis yra pašventęs keletą raštų; tą jis graudena užstoti už Latvius, „pakelti jų visai nuspaustą dvasę“, „pastoti Kuršui tokiu pat valdininku, kokiu Maskolijai buvęs Petras Didis“. Ponus, jei geri, jis liepia Latviams vadinti savo „laimės tėvais“, „aprupintojais“, o tiems, kurie iš-unkia žmonių prakaitą ir nustoja savų maizių, žiamiony-e teprišaukia:

„Jūs kungi, klausaites!
Mehs maizes tehwi esam,
Mehs jums to maizi nešam
Ar šaweem šweedriņe m.

1785 m. Stenderis apskelbė spauda savo Latviškai vokiškąjį žodyną. Toliaus jis iš naujo (1789 m.) išleidė savo „pašakas un stalstu“, perguldė Elizos von der Recke dvasiškas giesmes, ir atliko daugius raš išky darbu, net parašė Alkimija jeb slepeni gudriba! Galiaus 17 d. gegužio 1796 m., po trumpos l gos, senukas, Latvių tautai pavasario nešėjas pasimirė ir tapė palaidotas prie nesuskaitomų pulko lydėtojų.

Pavara Jahns taip rašo apie išnašumą Stenderio darbų: „Stenderis yra antras dvasės milžinas Latvių šenoj literatūros ir kultūros istorijoje ir yra didsnis už pirmąjį per tai, kad jo didelėms darbams buvo greitesnės ir labiaus įjuromos pasekmės, negu pirmojo milžino darbams. Pirmasai milžinas, Gluekkas, bibliją perguldydamas, įkūrė Latviams dvasišką rašliavą ir padėjo pamatą visai Latvių raštų kalbai, bet jo darbus pati Latvių tauta vėl mažai ką gavo pažinti. Antrasai milžinas, Stenderis, įkūrė Latviams laikinę (svietišką) literatūrą ir pakėlė Latvių raštų kalbą ant syk į daug augštesnę stovengę — ir žiurėk! Latvių tauta, pasiremdama ant jo darbų, emė pamažu keltiesi iš ilgo dvasės miego. Tačiau tarp abiejų yra antymis raištis. Toji dvasė, kurioje Stenderis triusėsi, yra to pač Gluekk dvasė; tiuose rštuose, kurius Stenderis surašęs yra atsispindi ta pati augšti biblijos šviesa — giesmelė e ir kituose laikiniuo-e raštuose ar, juob ir anų kaudoliu yra: diovabūningumas, valyvas gyvenimas, žmonių meilė. Stenderis stovi arčiau Latvių šrdnių, negu Gluekkas, todėl kad Stenderis juos geriaus pažinojo ir anie Stenderį, negu tas buvo su Gluekku. Stenderis prieg tam pirmasai emė budinti Latvių širdyse gilesnius jausmus, pirmasai pakėlė

(Toliaus bus.)

W. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos Philadelphia.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszinus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susiszekam visokiose kalbose. Pinigus priimam bankon ir izmainom. Visame dūdam prieteliską rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Hernia or Embolism. Hereafter you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for Free Belt and Truss Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

visokias knygas,

lietuviszkas, taip dvasiskas kaip ir moksliskas, taipgi ir laikraszczius; kaip tai: „Varpa“, „Ukininkas“ ir „Tėvynės Sargas“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gausama už \$3 dol. Katalogą knyga ir laikraszczius ant pažiuos pūsi ozciu dovanai. Užpraszciant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir pinigūs prisijasti. *Jurga alpinus* Tiltėje - Tilsit Ostr. Germany.

KNYGOS.

- Apraszymas tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apsioreiszkimai..... 80c.
- Apie popiezius, vyskūnis ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus..... 50c.
- Knyga apie satvė imą Dievo žemės ir kitų dangiskų svietų bei apie pabaigąsvieto..... 75c.
- Jieszkojimas peklos..... \$2,00
- Galima gauti pas: **J. DAUGMATIS,** 78 Grand street. Brooklyn, N. Y.

NEREKIA PINIGU. PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Joms. \$9.00 nusipirsite geriausią... **VICTOR MFG. CO. Dept. X 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.**

Nesiusk pinigū.

Daug žmonių serga ant poliucijos, kuri pasicodo lake miego arba prie nusiszlupimo, ir jeigu isz to nesigydys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemiga, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszkumą, vidurių ir tušaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkų kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk pinigū, bet raszk pas manę įledamas markę, o asz atsių jū tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adriszk: **John Wasel,** Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziap žmonių. Kurie norite szi bei tą dasiznoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlį skanų užirukyti, ateikite pas: **Autaną Kalinaucką** 3 N Hancock st. WILKES-BARRE

P. CH. SABAS

Geriausia užeiga dėl visų, o ir dagtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliašos, taipogi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laiką.

PARU LAIVAKORTES

ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu pinigūs į visas dalis svieto. Norintis kad jo pinigai siuncziami įtevyne neprapultų ir kū greicziausei nueitu, tegul kreipe si po tokiau adresu: **P. Ch. Sabas** 301 W. Centre street SHENANDOAH, VA.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and sent one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$24.95; 1250 lbs., \$34.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2100 lbs., \$34.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$49.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. **WHITE FOR FREE SAFE CATALOGUE** and special liberal C. O. D. offer. **SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.**

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$8.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charge, and the outfit is yours. **SPECIAL PREMIUM OFFER.** With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 30 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago.** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszkų ir nerviszkų ligų.

Gydo visokias užel senėjimas ligas kaipotai: Trošzkū, spazmą, paralyzių, dusulį, pavandon avimą, reumatizmą, skaudėjimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilvo, gorkios, kruvinos, iszejimą žarnų, drugų, isznūtymus ant galvos ir aurogumbų, sustojimą tū, kėlimų, kraujo tokėjimą, mēnesinės t-kėjimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdyvū, puliavimus, rėnas, atslėrimus, ant kono, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strėnų ir kratinės, plastį, nervų skaudėjimą, uždegimą žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą amė enų, iszburkimą puslės ligas, vėži, diegli, akmens ligą uždžiūimą, dusulį, nējimą kėjų, džiūvą, žarnų ir kstų ligas, kareztlige, niežus, iszborvū, kirmėles, dedervines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojes esi - ilties iszgyti, kreipkis tujaus pas daktarą Kallmerteną ant r. doc. Dr. Kallmertenas iszgydė tuštanczius žmonių, kur o liga sirgo ir nū kitų daktarų negalėjo pasigelti ir iszgydyti. Tie žmonės visur carina vardą D-ro Kallmerten'o, ir pazi-tamiems ji reidyta. Kreipkitės pas D-rą Kallmerteną ant jus iszgydys.

LIGAS UZSIKRECIAMAS

abejos lyties (ar tai nū kitų gautas arba nu gimdytojų paasinaczias) g do pasokimingu ir greitai. Nerai la gedytis, tiktal gyd-tis, nes neatbujimas atveda piktas pasekmes ant ate-tės. **NORS LIGA BUTU NEISZGYDOMA, RASZIJA pas DR. KALLMERTEN, PRASZYK VERAISILPNUMA, PADUK LYTI (ir vyras ar m. terisz cė), amzi, sziavimą ir temperamentą ligonio įdek i gromsą 2 centūnų mari q, parasyzk savo pavardę ir adresą iszskiai, o gausi per iszskaką RODA DOVANA ir tikrą nūn nę Daktaro uga y a iszgydoma r r nę. Nevylikyk, bet raszyk tujaus. Adresas:**

DR. F. J. KALLMERTEN,
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's **DYSPEPSIA.** Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it? **A Ripans Tabule.**

WANTED—A case of bad health that R.I.P.A.N'S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R.I.P.A.N'S on the package and accept no substitute. R.I.P.A.N'S, 10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 19 Spruce St., New York.